

Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна,
д.держ.упр., с.д., начальник наукового відділу проблем державної
безпеки навчально-науково-виробничого центру Національного університету
цивільного захисту України

Батир Юрій Георгійович,
к.е.н., доц., доцент кафедри публічного адміністрування у сфері
цивільного захисту навчально-науково-виробничого центру Національного
університету цивільного захисту України

Лопатченко Інна Миколаївна,
к.держ.упр., доцент кафедри публічного адміністрування у сфері
цивільного захисту навчально-науково-виробничого центру Національного
університету цивільного захисту України

РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ Й АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА СУСПІЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Утвердження «людиноцентриської» моделі зумовило сприйняття того, що держава має забезпечувати, обслуговувати суспільство, а тому значно менше «впливати на нього», ніж це вважалося раніше. Паралельний розвиток адміністративно-правової теорії зумовив якісний перегляд предмета та метода галузі і, як наслідок, – поступовий відступ від її державно-управлінського розуміння. У цьому контексті під *публічним управлінням* розуміємо процес колективного прийняття та реалізації стратегічних рішень на основі узгодження й координування мети та дій усіх ключових учасників, тобто за участю народу. *Публічне ж адміністрування*, виходячи з історичних та етимологічних значень, це регламентована законами та іншими правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, що спрямована на:

прийняття адміністративних рішень, надання адміністративних послуг тощо [4].

Отже, публічне адміністрування відображає якісні зміни у характері виконавчо-розпорядчої й організуючої діяльності держави. Ці зміни передбачають зміщення акцентів у системі управління з його бюрократичності в бік забезпечення публічності, що можливо за умови гарантування прозорості та відкритості влади для громадян. Публічне адміністрування визначається як діяльність публічної адміністрації із реалізації покладених на неї обов'язків та задоволення загальних публічних інтересів і має сприйматися у контексті теорії «сервісної держави».

Емпірична частина «публічного управління й адміністрування» та багатьох інших дефініції є подібною до тлумачень державного управління та політики, але вони суттєво відрізняються. Пізнання категорії «публічне адміністрування» вимагає встановлення сутнісного навантаження термінів «публічне» та «адміністрування», їхнього місця в понятійному апараті юриспруденції, а саме: співвідношення із більш широко вживаним поняттям «державне управління». Різниця між «публічним» та «державним» сукупно міститься як в кількісній площині, так і якісній. Варто підкреслити, що ці особливості кількісної й якісної диференціації необхідно розглядати в єдності з метою забезпечення їх комплексного розуміння.

Перша відмінність виявляється вже на рівні етимологічних порівнянь та полягає у традиційному судженні про відносно більший обсяг «публічного», що можна оцінити кількісно (тобто це кількісна відмінність). Йдеться про те, що публічне управління включає в себе державне та самоврядне, які представлені офіційними органами (вищими, центральними та регіональними) і місцевим самоврядуванням. При цьому слід пам'ятати про ст. 5 Конституції України [2], згідно з якою «носієм суверенітету й єдиним джерелом влади в Україні є народ. Він здійснює владу безпосередньо та через органи державної влади та органи місцевого самоврядування». У той же час, Конституція України [там само] чітко не визначає, що саме органи державної влади та

органи місцевого самоврядування є складовими системи публічного управління. Про те, що ця система включає державне та самоврядне можна зробити логічний висновок з урахуванням відповідних загальних положень фундаментальної науки «Публічне управління й адміністрування».

Повномасштабні воєнні дії в Україні зумовили посилення низки негативних соціально-економічних процесів, а саме:

– збільшення міграційних потоків наших співвітчизників як всередині держави, так і за її межами [1];

– унеможлиблюється вчасність й якісність надання освітніх, медичних, адміністративних та інших послуг населенню;

– почастишали валютні коливання, що є лакмусовим папірцем щодо посилення зовнішньої агресії;

– збільшується зовнішній борг України;

– знижуються рівні доходів українців;

– збільшується серед них кількість безробітних, а також масштаби соціальної апатії, невдоволення, хаосу та ін. (більш дет. див. [3]).

На цій підставі можемо стверджувати, що публічне управління й адміністрування були та будуть важливими для узгодження державних і суспільних інтересів, а також забезпечення соціального розвитку. У той же час, зважаючи на імперативність публічного адміністрування вважаємо, що наразі воно є більш доречним для забезпечення соціальної стабільності. Проте вплив «сильної руки» влади постійно має бути регульованим, що можливо за умови застосування засобів публічного управління, що передбачає насамперед застосування функцій координації та регулювання. На наше переконання, прикладом такого балансу реалізації публічного управління й адміністрування є розробка, прийняття та реалізація Плану відновлення України. З огляду на його актуальність розробки вважаємо, що подальші наукові розробки мають бути присвячені визначенню положень цього надзвичайно важливого правового документа.

Список використаних джерел:

1. Звіт з моніторингу міграційних процесів//Державна міграційна служба України. URL: <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/monitoring-migracziynix-proczesiv/zvit-z-monitoringu-migracziynix-proczesiv.html>.

2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.

3. Помаза-Пономаренко А.Л. Соціальний розвиток і безпека регіонів: державно-управлінські аспекти: монографія. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2017. 270 с.

4. Право в публічному управлінні: навч. посіб. / В. Баштанник, А. Новак, Ф. Рагімов та ін.; за заг. ред.. В.В. Баштанника. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. 2020 408 с.